REPUBLIKA SLOVENIJA
ZAGOVORNIK NAČELA ENAKOSTI

REPUBLIKA SLOVENIJA
ZAGOVORNIK NAČELA ENAKOSTI

Podpisnik:Miha Lobnik
Izdajatelj certifikata:Republika Slovenija
Serijska št. certifikata:5c 9c 18 4a 00 00 00 00
Datum poteka certifikata:10.03.2026
Datum in čas podpisa:12:33, 13.07.2022
Referenčna številka:0700-10/2022/30

Železna cesta 16, 1000 Ljubljana
T: 080 81 80
E: gp@zagovornik-rs.si

Ministrstvo za notranje zadeve
Štefanova cesta 2
1501 Ljubljana
E: gp.mnz@gov.si

Številka: 0700-10/2022/30
Datum: 12. 7. 2022

Zadeva: **Priporočilo Zagovornika načela enakosti glede ureditve ustreznega beleženja podaljšanja prijav začasnega prebivališča za otroke tujcev**

Spoštovani,

Zagovornik načela enakosti (v nadaljevanju: Zagovornik) je po uradni dolžnosti na podlagi informacij nevladne organizacije vodil postopek ugotavljanja diskriminacije v primerih ravnanja upravnih enot, kadar po uradni dolžnosti vodijo postopke podaljšanja dovoljenja za prebivanje otrok tujcev, ki so rojeni v Sloveniji. Upravne enote naj ne bi ustrezno beležile prijavljenosti začasnega prebivališča za te otroke, posledično pa njihovi starši zanje v času, ko upravne enote vodijo postopke, ne morejo uveljavljati določenih pravic na centrih za socialno delo niti urediti njihovega zdravstvenega zavarovanja. Na podlagi pojasnil vašega ministrstva ter večjih centov za socialno delo in upravnih enot je Zagovornik ugotovil, da je na upravnih enotah sistemsko zagotovljen pravilen vnos podatka o veljavnosti prijave začasnega prebivališča otrok tujcev, ki so rojeni v Sloveniji v času, ko upravne enote zanje skladno z 49. členom ZTuj-2 po uradni dolžnosti vodijo postopek odločanja o podaljšanju dovoljenja za začasno prebivanje. Enako, kot to velja za otroke tujcev, ki niso rojeni v Sloveniji, morajo v času takšnega postopka upravne enote v informacijskih sistemih zabeležiti oznako fiktivnega datuma 09.09.9999, do katerega velja prijavljenost začasnega prebivališča za otroka.

Zagovornik je posledično izdal sklep, s katerim je postopek ustavil. Ugotovil pa je tudi, da do napačnega vnosa podatka prihaja zaradi napak, in sicer ob prepoznem evidentiranju postopka (tj. po datumu, do katerega je otroku veljalo predhodno dovoljenje za njegovo začasno prebivanje) ali zaradi njegovega napačnega evidentiranja (lahko tudi zaradi napačne interpretacije navodil).

**Zagovornik Ministrstvu za notranje zadeve skladno z 21. členom ZVarD priporoča, da beleženje podatka o prijavi začasnega prebivališča otrok tujcev, tako tistih, ki niso, kakor tistih, ki so rojeni v Sloveniji, v času, ko upravne enote vodijo postopke odločanja o podaljšanju njihovega dovoljenja za prebivanje, v informacijskih sistemih (Registru tujcev, Registru stalnih prebivalcev in Centralnem registru prebivalstva) uredi tako, da ne bo več prihajalo do napak, na primer prek ustrezne avtomatizacije pri vodenju postopkov po uradni dolžnosti.**

Vljudno vas naprošamo, da nas v 30 dneh od prejema tega dopisa obvestite o upoštevanju priporočila.

S spoštovanjem,

Miha Lobnik
ZAGOVORNIK NAČELA ENAKOSTI

Priloga:
- Utemeljitev strokovne službe Zagovornika k priporočilu št. 0700-10/2022/30
- Sklep št. 0700-10/2022/29 z dne 11. 7. 2022

Poslano:
- naslovniku (e-pošta),
- zbirka dok. gradiva

V vednost:
- Urad Predsednika republike (po e-pošti: gp.uprs@predsednik.si)
- Državni zbor (po e-pošti: gp@dz-rs.si)
- Državni svet (po e-pošti: gp@ds-rs.si)
- Vlada Republike Slovenije (po e-pošti: gp.gs@gov.si)
- Varuh človekovih pravic (po e-pošti: info@varuh-rs.si)

**UTEMELJITEV STROKOVNE SLUŽBE ZAGOVORNIKA K PRIPOROČILU ŠT. 0700-10/2022/30**

**Zagovornik Ministrstvu za notranje zadeve skladno z 21. členom ZVarD priporoča, da beleženje podatka o prijavi začasnega prebivališča otrok tujcev, tako tistih, ki niso, kakor tistih, ki so rojeni v Sloveniji, v času, ko upravne enote vodijo postopke odločanja o podaljšanju njihovega dovoljenja za prebivanje, v informacijskih sistemih (Registru tujcev, Registru stalnih prebivalcev in Centralnem registru prebivalstva) uredi tako, da ne bo več prihajalo do napak, na primer prek ustrezne avtomatizacije pri vodenju postopkov po uradni dolžnosti.**

Zagovornik načela enakosti (v nadaljevanju: Zagovornik) je na podlagi obvestila nevladne organizacije ugotavljal diskriminacijo v zvezi z obravnavo otrok tujcev, ki so rojeni v Sloveniji, na upravnih enotah. V času, ko upravne enote zanje po uradni dolžnosti vodijo postopke podaljšanja dovoljenja za začasno prebivanje skladno z 49. členom Zakona o tujcih (ZTuj-2), naj v Centralnem registru prebivalstva (CRP), v katerem se beleži prijava prebivališča, za te otroke ne bi bilo ustrezno zavedeno, da imajo prebivališče sploh prijavljeno. Posledično pa zanje njihovi starši v tistem času na centrih za socialno delo (v nadaljevanju tudi: CSD) ne morejo uveljavljati določenih pravic, kot so otroški dodatek, subvencija vrtca, starševski dodatek. Prav tako zanje ne morejo urediti zdravstvenega zavarovanja na Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije (v nadaljevanju: ZZZS).

Tako naj bi bili ti otroci v primerjavi z otroki tujcev, ki niso rojeni v Sloveniji, diskriminirani. Za otroke tujcev, ki niso rojeni v Sloveniji, namreč v času podaljševanja dovoljenja za prebivanje njihovi starši lahko uveljavljajo omenjene pravice, saj s posebnim potrdilom upravnih enot o svoji vloženi vlogi za podaljšanje dovoljenja dokazujejo, da je začasno prebivališče za otroka še vedno prijavljeno – oz. to tako velja v času, ko na upravni enoti poteka postopek za podaljšanje dovoljenja. Temu ustrezno je v CRP zabeležen fiktiven datum 09.09.9999, do katerega velja prijava začasnega prebivališča. Po navedbah nevladne organizacije pa naj za otroke tujcev, ki so bili rojeni v Sloveniji, upravne enote v CRP ne bi beležile tega fiktivnega datuma, temveč naj bi bila zavedena oznaka »N«, kar pomeni, da prebivališča sploh nimajo prijavljenega. Ker pa staršem zanje takrat ni treba vlagati posebne vloge za podaljšanje dovoljenja za prebivanje, saj upravne enote postopke vodijo po uradni dolžnosti, s strani upravnih enot tudi ne prejmejo nobenega potrdila o vloženi vlogi, ki bi veljalo kot dovoljenje za prebivanje do odločitve organa.

Zagovornik je skladno s 34. členom Zakona o varstvu pred diskriminacijo (ZVarD) uvedel postopek obravnave diskriminacije po uradni dolžnosti. Na njegovo zaprosilo za pojasnila je Ministrstvo za notranje zadeve (v nadaljevanju: MNZ) odgovorilo, da upravne enote enako kot takrat, ko vodijo postopke podaljšanja dovoljenja za prebivanje otrok tujcev, ki niso rojeni v Sloveniji, v CRP beležijo fiktiven datum 09.09.9999, do katerega velja prijava začasnega prebivališča, tudi kadar po uradni dolžnosti vodijo postopke podaljšanja dovoljenja za prebivanje otrok tujcev, ki so rojeni v Slovenij. Ker torej tudi zanje takrat velja, da imajo začasno prebivališče prijavljeno, starši tudi za te otroke lahko v času, ko poteka postopek na upravni enoti, uveljavljajo navedene pravice (na CSD in ZZZS).

Zaradi neskladnosti tega pojasnila in dejstev, ki jih je predstavila nevladna organizacija (na katero se obračajo starši omenjenih otrok), je Zagovornik poslal poizvedbe na večje centra za socialno delo in upravne enote. Izvedel je, da se centri za socialno delo občasno soočajo z opisanimi problemi (nekateri bolj, drugi manj) in da takrat ali pošiljajo stranke na upravne enote ali pa se sami obračajo nanje, da uredijo oz. popravijo zadeve. Izkazalo se je namreč, da bi upravne enote dejansko morale ravnati, kakor je pojasnilo MNZ, in da načeloma tako tudi ravnajo, da pa se lahko zgodijo napake oz. nepravilnosti zaradi ravnanja posameznih uradnih oseb. Do napačnega vnosa podatka glede prijave prebivališča za otroka tujcev lahko pride ob prepoznem evidentiranju postopka (tj. po datumu, do katerega je otroku veljalo predhodno dovoljenje za njegovo začasno prebivanje) ali zaradi napačnega evidentiranja (lahko tudi zaradi napačne interpretacije navodil).

Pravilno ravnanje upravnih enot, torej ravnanje, ki je skladno z navodili MNZ, ne more povzročati učinkov, ki jih je kot diskriminatorne predstavila nevladna organizacija. Lahko pa do predstavljenih učinkov (na CSD ali ZZZS) pride, kadar uslužbenci upravnih enot ravnajo nepravilno. V takšnih konkretnih primerih je zato nujna intervencija prizadetih strank (staršev obravnavanih otrok) in/ali CSD

(ali tudi ZZZS), da bi z opozorili upravnim enotam in na njih temelječimi popravki čim prej in čim bolje preprečevali oz. odpravljali predstavljene učinke.

Odgovori upravnih enot pa izkazujejo tudi to, da do podobnih napak lahko prihaja v primerih vodenja postopkov podaljšanja dovoljenja za prebivanje otrok iz obeh primerjanih skupin.

Zagovornik je tako ugotovil, da ugotovljeno dejansko stanje ne pomeni sistemske diskriminacije, kot jo je predstavila nevladna organizacija. Na podlagi ugotovljenih dejstev in okoliščin obravnavane problematike ja zato Zagovornik s sklepom ustavil postopek ugotavljanja diskriminacije. Sklep št. 0700-10/2022/29 z dne 11. 7. 2022 vam pošiljamo v prilogi. Ob tem Zagovornik podaja še posebno priporočilo MNZ z namenom odpravljanja in nadaljnjega preprečevanja diskriminatornih učinkov nepravilnega postopanja upravnih enot. Dejstvo, da do tovrstnih napak še vedno prihaja, kaže na potrebo po ponovnih navodilih ministrstva upravnim enotam, hkrati pa se v izogib napakam kaže tudi potreba po avtomatiziranem vnosu oznake 09.09.9999 v CRP v primeru izteka dovoljenja za začasno prebivanja za otroka, ki je bil rojen tujcu v Republiki Sloveniji.